

Araştırma
Celil ÇINKIR

KARACAOĞLA'NIN MEMLEKETİ ANDIRIN VE TOROSLAR 1

Ben Celil ÇINKIR. Bugün 25 TEMMUZ 2013. Osman TAŞKAYA, namı diğer Âşık Feymânî ve muhterem eşi Fatma TAŞKAYA ablamızla, Kahramanmaraş İli, Andırın İlçesi, Halbur Yaylası, Kat Altı mevkiindeyiz. Âşık Feymânî üstadım bizlere önce kendisini kısaca tanıttıktan sonra kendi yazdığı şiirlerinden bir tanesi olan “Herkes Yerini Bilsin” isimli şiirini okuduktan sonra dili döndüğünce Karacaoğlan’ın; Çukurova, Andırın ve Türk Dünyası ile olan bağını anlatmaya çalışacak. Ben sözü fazla uzatmadan kendisine veriyorum. Buyurun üstadım.

Âşık Feymânî: Evet ben Âşık Feymani. Osmaniye ili, Kadirli ilçesi, Azaplı Köyü’nde doğdum. Oralıyım ve hala da orada yaşıyorum. Celil Bey ile uzun yıllardır tanışırız ama fazla bir araya gelip de bu konuda fazla sohbet edemedik ama takdiri ilahi bizi Kadirli’de değil de, Andırın’da, Andırın’ın böylesine güzel bir yaylasında bir araya getirdi. “Herkes Yerini Bilsin”, isimli şiirim 16’lı hece vezninde ve hicviye türünde bir eserimdir. Bu şiirimin sözleri şöyledir.

Aslın bir damla menidir, ummanlığa yeltenirsin
İlacın yok, sargı bilmez, lokmanlığa yeltenirsin
Zerre gördüğün kürredir, amma ki şeşi beş bakma
Senin için çakallıkken, aslanlığa yeltenirsin

Bu hâlini iştirse, Resulü Kibriya ne der
Bağbansız bahçe olursa, kel kargalar yağma eder
Zinnureynlik makamına, varanlardan can, baş gider
Edep haya ile işin yok, Osmanlığa yeltenirsin

Benliğine esir düşmüş, ne gururlu başın senin
Rızık payın ne kadarsa o kadardır aşın senin
Dağlar kadar bulut olsan bir rüzgârlık işin
Çinçik saklayan çalın yok, ormanlığa yeltenirsin

İlim, irfan çeşmesinden, insan payın almalıdır
Arifliğe varmak için kemalâtı bulmalıdır
Tutsaklıktan kurtulmağa elde ferman olmalıdır
Nefs elinde köle iken, sultanlığa yeltenirsin

Feymani’yim niye düştün, dünyalık için feryada
İkrarı sadık olanlar, vermezlermiş her yâda
Her kimin elinden tutsan, gark olur gider deryada
Dümenin rotaya uymaz, kaptanlığa yeltenirsin

Celil ÇINKIR: Yüreğinize sağlık hocam. Karacaoğlan ile ilgili araştırmalarınızı nasıl yapıyorsunuz, onunla ilgili bilgilere nasıl ulaşıyorsunuz? Karacaoğlan'ın hayatı ile ilgili hiçbir eserde kamuoyunu tatmin edecek bilgilere rastlamak mümkün değil. Bizleri bu konuda aydınlatır mısınız?

Aşık Feymânî: Bir kimse, bir konuda ne yazarsa diğerleri de onu yazar. Edebiyatçılarda da bu var genellikle. Ben hiç kimsenin farkına varmadığı, bulamadığı, araştıramadığı konuları araştırıp bulmuşumdur. Edebiyatçılar biliyorlar beni. Çünkü ben onlara bahsediyorum çalışmalarımın. “Biz bunları yakalayamadık”, diyorlar ben anlatınca. Yakalayamazlar elbette. Ankara’da oturmuşlar, üniversitede. Makam vermişler onlara. Oturmuşlar makamlarında. İnsanları arıyorlar. Onlardan yarım yanlış ne aldılarsa, biraz da edebi bir şeyler katarak onu yazıyorlar.

Mut ilçesinde yapacakları bir etkinlik için beni de çağırdılar bir zamanlar. Gittim oraya. Okulları gezdirdiler. Liseleri ve ortaokulları, çeşitli yerleri gezdirdiler. Öğrencilere, edebiyatımızın herhangi bir konusunda, bir saate sığacak şekilde bir şeyler anlatmamı istediler. Ben de o zaman Karacaoğlan’ı seçmiştim. Gazi Üniversitesi’nde o zamanlar Sıtkı SOYLU ile Cahit ÖZTELLİ var idi. Cahit ÖZTELLİ o zamanlar folklor daire başkanıydı. Sıtkı SOYLU’nun kendisi Mut’ludur.

Karacaoğlan hayranı bir kişidir, Sıtkı SOYLU. Toroslarda Karacaoğlan hakkında çok geniş araştırmaları ve çalışmaları olan bir kişi. Onun da ulaşamadığı bir sürü şeyler var. Benim de Karacaoğlan hakkında çok geniş bilgimin olduğunu bildikleri için beni “Mut Karacaoğlan ve Kayısı Şenliği”ne çağırdılar. Gittim oraya. Onlar; “Karacaoğlan bizim buralı”, diyorlar. Doğrudan bana değil de orada biriken insanlara, topluma öyle anlatıyorlar. Orada bir tepe var imiş. Götürdüler, gittik. Çıktık üzerine. Sivri bir tepe. Üstüne bir mezar yapmışlar. Mezar öyle rastgele taşları toplayarak yapılmamış. Orada, tepenin üzerinde bir kule kalıntısı var imiş. Gözetleme kulesi var imiş orada. En yüksek tepe orası olduğu için. Gözetleme kulesi bozulmuş, viran olmuş tabi. Onun taşlarını toplamışlar, oraya bir mezar yapmışlar. Öyle yapılı bir mezar da değil. Makam mezarına benzetmişler.

Anlattılar, anlatıyorlar. Edebiyatçılar falan, sempozyuma gelenler peş peşe konuştular. Saatlerce, günlerce sürdü bu etkinlikleri. Karacaoğlan işte, şöyle oldu, böyle oldu diyerek. Mut bölgesine ait olarak, Karacaoğlan’ın türkülerinde kullandığı kelimeleri anlattılar. Karacaoğlan’ın türkülerinde kullandığı kelimelerden Mut’ta da kullanılanlar var. Yörük diyarlarında ve Türkmen diyarlarında birçok yerlerin isimleri birbirine benzer. Burada da var aynı yöre ismi, orada da var. Bu tür isimler dolu.

Toroslardaki isimlerin hepsini de derlemiş Sıtkı SOYLU. Aynı isimde bir sürü yerler var. Bunları anlattılar tabi. En son bizi o tepeye götürdüler. Oraya oturduk, baktık şöyle. Şimdi çokça da beni yanlarından ayırmıyor ikisi. Sıtkı SOYLU ile Cahit ÖZTELLİ. Buna neredeyse kırk sene oldu. Öyle pek yaşlı, başlı olan birisi değilim. Onlara göre o zamanlar çok genç sayılırım. “Sıtkı Abi size bir şey sorayım mı?” dedim. “Ney soracaksın”, dedi Sıtkı SOYLU. “Karacaoğlan hikâyesini anlattığınız o törede, Karacaoğlan ölmüş mü sence sahiden”, dedim. Şöyle yüzüme bir baktı. “Ne diyon”, dedi. “Karacaoğlan sence öldü mü?”, dedim. “Öyle mi anlatılıyor sizin

burada”, dedim. “Eee bu mezar ne ya ?”, dedi. O mezarı ben biliyorum dedim. Cahit ÖZTELLİ’nin amma, böyle bir şey anladığı da yok. Cahit ÖZTELLİ birden tuhaflaştı. Onlara göre Karacaoğlan’ı en iyi bilen kişi, Sıtkı SOYLU. Adam çok araştırmış. Karacaoğlan’ın imini timini bilen o, onlara göre. Hep ona saygı duyuyorlar. Çalışmalarında herkes ona yer veriyor. Onun eserlerini kaynak olarak gösteriyorlar.

Kaynak kişi hep Sıtkı SOYLU. Ben de öyle deyince, benim sorumun karşısında bocalayınca, Cahit ÖZTELLİ afalladı. Sıtkı SOYLU benden en az 35-40 yaş da büyük adam. Onun benim karşımda afallaması, Cahit ÖZTELLİ’yi tuhaflaştırdı. “Ne diyon âşık”, dedi. “Nasıl ya”, dedi. Dedim ya; “Bu mezarın nasıl yapıldığını anlatayım mı”, dedim. “Şu gözetleme kulesi”, dedim. “İşaretleşme kulesi”, dedim. Onun duvarları devrilmiş. Buraya çobanlar toplanmış. Buraya bir mezar yapmışlar.

Mut’u değerlendirmek için. Karacaoğlan’ın buralı olduğu haberlerde yayınlanacak ve yörenin adı duyulacak, festivaller yapılacak, şenlikler düzenlenecek ürünlerini satmak için. Kim yapık, ne zaman yapık onu da bilmiyorum dedim mahsus. Ben yaptırdım dedi, gizleyemedi. Sen bu işi iyi biliyon âşık dedi. Sana saklamaya gelmez dedi. Cahit ÖZTELLİ hemen şeyaptı, küçülüverdi o koskoca adam, dev gibi bir adam. İri yarı da biriydi.

Celil ÇINKIR: Deme ki onun bu işte parmağı çok.

Aşık Feymânî: Sıtkı SOYLU’ya “Neyse abi gerçeği anlat, Karacaoğlan hikâyesini ben de anlatayım sana. Karacaoğlan böyle sizin anlattığınız gibi birisi değil”, dedim. “Senin profesörleriğin anlattığı gibi değil Karacaoğlan”, dedim. “Bunlar ne anlarlar Karacaoğlan’dan” dedim. “Gelsinler benden dinlesinler Karacaoğlan’ı”, dedim. Ben öyle deyince dedi kine; “Bizim buralar kayısı memleketi, çok kayısı yetiştiriyoruz ama satamıyoruz. Burada ne yapak, ne edek diye düşündük. Karacaoğlan da buralara gelmiş, gezmiş. Burada türküler söylemiş. Karacaoğlan adına burada bir şeyler yapak, bunu gelenekselleştirek, kayısımızı da içine katak, festivale gelip gidenlere karşı da kayısımızı değerlendirek. “Herkesin memleketine Mut’un kayısını alsın götürsün bize yeter”, dedi. “Çobanları topladım, onlara biraz para verdim, o taşları şuraya getirttim, yığdırdım. Mezar gibi yaptırdım. Bunu ben yaptırdım, doğru söylüyorsun”, dedi. “Sen biliyorsun, senden saklamaya gerek yok”, dedi. “Senden kaçmaz”, dedi. He, tamam, onu bana söyle ben de sana yardımcı olayım dedim. Dedim, bak şo karşı tepe var ya, sen o tepenin adını da Karakız Tepesi koy. Karacaoğlan’ın mezarının yapıldığı tepeye Karacaoğlan Tepesi adını koymuşlar. Sonradan dediklerimi yaptılar. Karakız Tepesi yaptılar tepenin adını ve Karakız’ın mezarını da gözetleme kulesinin taşlarını kullanarak yaptılar. Dediğim tuttu yani. Ben sana yardımcı olurum dedim ya. Ben de dediğimi tuttum. Cahit ÖZTELLİ; “Âşık sen neler biliyon böyle”, dedi. Bu adam bu kadar araştırmış, Karacaoğlan hakkında bu kadar bilgi sahibi olmuş. Profesörlerinen çalışmış falan filan. Cahit ÖZTELLİ de Karacaoğlan kitabı yazmış. Yazdığı kitaba baktım güldüm. “Niye güldün”, dedi. Yahu hep yanlış yazmışın”, dedim. “Bizim Çukurova’nın Karacaoğlan’ını fazla bilmeyenlerden, kulaktan kulağa duyularak yayılanları topluyaksın, İstanbul’da birkaç kişi buluksun. Bunlardan dinliyorsun. Onlardan duyduklarını yazıyorsun değil mi?”, dedim. “Nerden biliyon, yanımda mıydın?”, dedi. “Yanımda değildim amma kitabın öyle dedirtiyor. Yanlışların onu söyletiyor”,

dedim. “Bilmeyenler anlatmış sana, bilenler anlatmamış”, dedim. “Öyle bilenler var ki”, dedim. Karacaoğlan’ı beraber yaşamış gibi bilenler var”, dedim. “Doğru söylüyorsun”, dedi. Çukurovalı birkaç kişiyi buldum onların konuştuğu, görüştüğü. “Onlardan hikâyeleri ve şiirleri aldım”, dedi. Onun da öyle yalanı çıktı ortaya. Karacaoğlan’ın mezarı yok aslında.

Celil ÇINKIR: Ben bunu bir kişiden daha duydum. Andırınlı rahmetli Guzubeğ lakaplı Ahmet MIZIRAKÇIOĞLU’ndan da duymuştum.

Aşık Feymânî: Tabi canım. Mezarı yok Karacaoğlan’ın. Karacaoğlan hakkında bir çok efsane vardır. Karacaoğlan efsanelerini de derledim, kayıt altına aldım ve yazdım. Han Mahmut hikâyesinde Karacaoğlan efsanesi var mesela. Karacaoğlan öldüyse orada ne geziyor. Ondan sonra, mesela, Tarsus’taki Kırklar Mağarası’nın efsanesi var. Karacaoğlan öldüyse burada ne geziyor? Bunlara benzer birçok efsaneleri var Karacaoğlan’ın. Karacaoğlan ölmedi. En son, efsanenin en önemli şeyi, başlangıcı, bitimi ve Karacaoğlan’ın hayatının bitimi ve efsaneleşmesi Tarsus’taki Kırklar Mağarası’ndadır. Ben Kırklar Mağarası’nı eskiden Ashabı Kehf’te sanıyordum. Tarsus Belediye Başkanı ile konuşunca, “Dedim yahu burada, Burhanettin Bey, burada Karacaoğlan’ın Kırklar Mağarası efsanesi var. Burada Kırklar Mağarası mı var yoksa Kırklar Mağarası Ashabı Kehf’e mi giriyor”, diye sordum. “Güldü”, dedi kine, “Şo tepenin adı Kırklar Tepesi ve orada da bir mağara var o mağaranın adı da Kırklar Mağarası”, dedi. Kırklar mağarası ayrı bir yer imiş. Onu öğrendik.

Karacaoğlan’ın hayat hikâyesini özet olarak anlatalım. Hayatı hakkında ayrıntılı olarak hiçbir yerde bilgi olacağını sanmıyorum. Bu konuda elimizde maalesef çok fazla bir bilgi yok. Türkülerinin üzerinde teferruatlı inceleme yapıldığı zaman onlardan bir şeyler çıkartılabiliyor. Nerede ne yaptığı, nasıl gezdiği ve yaşadığı hakkında ipuçlarını türkülerinden çıkarmak mümkün. Mesela Karacaoğlan’ın türkülerini incelememiz neticesinde Andırın’ın eski yerinin ve isminin Andırın değil de Çınar olduğunu biliyoruz. Çınar diye bahsedilen yer şimdiki Andırın’ın alt tarafında, Haştırın ile Andırın arasında bir yerdeymiş. Bu konuyu İrfan Can, Safa Vayisoğlu’ndan duymuş. Ben bu konuyu ondan da duyunca doğruluğu hakkında tereddüdüm kalmadı. Buraları İrfan Can ve Safa VAYISOĞLU çok daha fazla araştırmışlar. Ben onlar kadar araştıramadım Andırın taraflarını.

Bu ön bilgilerden sonra, Karacaoğlan’ın hayat hikâyesine geçebiliriz. Karacaoğlan aslen Türkmen’dir, yani Yörük’tür. Kesinlikle Farsak değildir. Farsak olmadığını şurdan da ispatlayabileceğiz. Hatta bir sempozyumda onun Farsak olduğunu iddia edenler oldu. Karacaoğlan Farsak’tır dediler. Yok Feke’nin, Yok Bahçe’nin Farsaklarından dediler. Bilmem Düziçi’nde de Farsaklar var. Karacaoğlan Düziçi Farsaklarındandır diyenlere de rastladım. Herkes kendi yöresine göre Karacaoğlan’ı Farsak yapıyor. Ben Karacaoğlan’ın Türkmen olduğunu, Yörük olduğunu, esası Türkmen ama Yörük diyoruz, bizim yöremizde bunlara Aydın’da denilir, türkülerinden hareket ederek ispat edebilirim dedim.

Celil ÇINKIR: Osmanlı Devleti’nde tutulan temettuat ve Avarız gibi çeşitli defterlerde toprağa bağlı olana yani tarım vergisi verene Türkmen, konar göçerlere de yani hayvan vergisi verenlere de Yörük denildiğini biliyoruz.

Aşık Feymânî: Yerleşik düzene geçenlere Türkmen deniliyor. Konup göçenlere de Yörük deniliyor. Farsakların az da olsa göçerleri var. Daha ziyade yaylaya göçüyorlar, Çukurova'nın sığağından kurtulmak için. Bizim bölgede bunlar Karacaoğlan'dan çok sonra yerleşik düzene geçmişler. Bu aşiretlerin ucu Antalya'ya kadar uzanmaktadır. Aydın tarafından gelenler devamlı surette konup-göçmüşler. Hatta bunlar yakın zamana kadar da konup göçerler idi. Biz bunlara yetiştik yani. Bu konup göçenlere Yörük deniliyor. Biraz önce de dediğimiz gibi Karacaoğlan'ın kökeni Türkmen. Aşiret olarak da Eymürlü Aşireti'ne aittir. Halk arasında bunlara Emirli de denilmektedir. Birçok türküsünde Emirli kelimesini kullandığını görmekteyiz. "Bir kız indi Emirli'den pınara" dizesinde olduğu gibi. Karacaoğlan'ın ataları Türkmenistan'dan gelme. Oradan gelmişler. Çukurova bölgesini de iskan tutarlar. Bunların geldiği ve konuşlandığı yer Kadirli'nin kuzey batı tarafındaki, Savrun Çayı'na çok yakın bir mesafede Binboğa isminde bir köy var. Bu köyün adı çok yakın bir zaman önce Yusuf İzzettin olarak değiştirildi. Bu köyün yakınında Dikirli diye bir köy bulunmaktadır. Dikirli köyünün adını da Harkaçtığı yaptılar. Harkaçtığı ve Yusuf İzzettin köyü nerde diye sorsan Kadirli'lerin çoğu bilmez. Bu köylerin adını Dikirli ve Binboğa olarak bilirler. Bu iki köy birbirine çok yakın. Adeta birbirine bitişik gibiler. Arada fazla bir mesafe yok ama muhtarlıkları ayrı. Binboğa denilen yer ile ilgili olarak bir araştırma yapmak istiyordum. Binboğa köyünün insanların nereden geldiğini tarihçi kardeşimiz Cezmi YURTSEVER hocaya sordum. Çok büyük ve önemli araştırmalar yapan bir kişi kendisi. Onun bilgisine güveniyorum ve ona çok itibar ediyorum. Binboğa'nı mazarını ona sordum. "Cezmi Hocam, ben seninle Binboğa köyüne kadar giderek araştırma yapmak istiyorum", dedim. "Niye", dedi. Orası eskiden büyük bir şehir imiş. Orası bir kasaba imiş. Cezmi hoca bana, "sen orasını bilmiyor musun?", dedi. "Bilmiyorum", dedim. Dedi kine; "Ben araştırma yaptım, orada parke taşları ve mozaikler çıktı, orası eskiden şehir imiş", dedi. Köylülere de sordum, doğru dediler. Köylüler de burada birçok parke taşları çıktı dediler. O köyün adı Binboğa. Kadirli ilçesine bağlı. Binboğa Köyü'nün dört mahallesi var. O zamanlar kasaba tabi ki. Binboğa'nın mahallelerini isimleri; Eymürlü mirli),Zakirli,Danişmendli Mamalu.

Eymürlü Mahallesi Türkmen boylarındandır.. Onlar daha önce gelmiş yerleşmişler ve burada yerleşik hayata başlamışlar. Sarıtaşımanlı köyünün insanları da aynı aşiretten. Danişmendlilerden. Köken oradan gelme. Zakirli'nin ismi sonradan Dikirli olmuş. Yukarıda birkaç köy var. Alibeyli, falan. Mamalı da bir Ermeni Mahallesi. Onların mahallesine de Mamalu demişler. Binboğa'da o yıllarda 4 ayrı aşiret yaşamaya devam ediyor. Karacaoğlan'ın mensup olduğu Eymürlü (Emirli) aşireti geçimini malcılık yaparak sağlamaktadır. Bunların bir kısmı hâlâ malcılık ile uğraşmaktadır. Yani bunlar konup göçmektedirler. İlkbahar mevsimi geldiği zaman bunlar hayvanlarıyla birlikte yaylaları giderler. Gittikleri yer ise Göksun ve Afşin ilçesinin arasında Afşin'e daha yakın olan Binboğa Dağları'dır. Bu dağların ismi eskiden Binboğa Dağları değildir. Binboğalılar çok büyük bir aşiret hâlinde oraya yaylaya gittikleri için, o yerin adına yerel insanımız Binboğalıların Dağı, Binboğalıların yurdu dedikleri için bu dağın adı Binboğa Yaylası ve Binboğa Dağı kalmış. Binboğa Yaylası ve Binboğa Dağı, oranın ismi. Yani bunların ismi. Bunların dağı anlamında. Dağın ve yaylanın adının Binboğa olması, o zamanki Kars Zülkadriye Sancağı'na bağlı olan Binboğa kasabasının kuruluş efsanesinde

anlatılır. Binboğa Kasabası'nı kuran kişi, Yörük taifesinden olup, malcılıkla uğraşmayı seven, aşiretin en zenginlerinden biri, özellikle boğa beslemeyi çok seven birisiymiş. Ahırında sayısız boğa besler imiş. Bu Bey'in malları öyle hızlı artmış ki, bereketli manasına gelen Binboğa tabiri bu Bey için kullanılmış. Bu kadar çok boğasının olmasından dolayı da kendisine Binboğalı Bey derler imiş. Bu kasabayı kuran kişi de o bey olduğu için kasabanın adı da Binboğa olarak kalmış. Buradaki malcı aşiretler de o dağlara, yaylalara devamlı surette hayvanlarını otlatmaya gittikleri için yaylaların ve dağların adı Binboğa olarak kalmış. O dağ daha önce değişik bir isme sahip imiş.

Karacaoğlu'nın annesi Bahçe'li. Bahçe'de çok ünlü bir Aşiret var. Devlet BAHÇELİ Bey'in de ataları o aşiretten. O aşirete Fettahlı Beyleri derler. Karacaoğlu'nın annesi bu aşiretten. Fettahlı Aşireti'nin Eminler Obası'ndan. Karacaoğlu'nın babası ise Binboğa Kasabası'ndaki Eymürler Aşireti'ne bağlı Sailoğlu kabilesindendir. Yörüktür.

Karacaoğlu üç kardeştir. Karacaoğlu'nın Babasının adı Yusuf, annesinin adı ise Esmadır. Esmanın babasının adı İsmail, Yusuf'un babasının adı ise Hasan'dır. Yusuf ile Esmanın evliliklerinden bir erkek ve iki kız çocuğu dünyaya gelir. Erkek çoğunun adını Hasan İsmail koyarlar. Aşireti arasında yalnızca ilk ismiyle yani Hasan olarak hitap edilir kendisine. Kızlarının isimleri ise Döne ve Mihriban'dır.

Fatma Taşkaya: Konuşmanıza ögle namazından sonra devam etseniz bir sakıncası var mı acaba?

Celil ÇINKIR: Hemen konuşmayı kesiyoruz ve borcumuzu eda ediyoruz. Hocam en son Binboğa Dağları ile ilgili bilgiler vermiştiniz. Kaldığımız yerden devam edelim mi?

Aşık Feymânî: Bunlar yine Binboğa yaylalarına gittiklerinde, Ermeniler (Mamalılar) esnaflıkla uğraşüyor, Danişmentliler ve Zakirliler çiftçilikle uğraşıyorlar. Eymürlüler de malcılıkla uğraşıyorlar. Onun için onlar erkenden giderler, ötekiler de daha sonra, yani Çukurova'daki işlerini bitirdikten sonra yaylaya çıkarlar. Zakirliler, Danişmentliler ve bazı Ermenilerden de giden olurmuş tabi. O sene yaz ayları yaklaşıncı Eymürlüler erkenden Binboğa yaylalarının yolunu tutmuşlar. Fakat Yusuf işini bitiremediği için ilk kabileyle yaylaya gidememiş. Kızları Döne ve Mihriban ile oğlu Hasan'ı Çukurova'nın sıcaklığı yakmasın diye yakın akrabalarıyla yaylaya göndermiş. Sadece Yusuf değil elbette yaylaya gidemeyen kişi. O sene yağmurların çok fazla yağmasından dolayı işlerini bitiremeyen çok insan var imiş. Malı çok olanlar malları telef olmasın diye sıcaklar bastırmadan erkenden yaylaya gitmişler.

Bunlar yine Binboğa yaylalarında iken, yani ilkbaharın bitip yaz aylarının başladığı günlerde, bütün o kasabanın insanların çoğu yaylada iken, Binboğa Kasabası'nın olduğu yerde bir deprem olur. Binboğa denilen yer, yerle bir olur. Taş üstünde taş kalmaz. Sadece iş icabı olarak günü birlik kasaba dışına çıkan insanlar Binboğa'ya dönünce bakarlar ki kasabaları yerle bir olmuş. İnsanların tamamına yakını depremde hayatını kaybetmiş. Depremden sağ kalan insanlar, Binboğa yaylalarındaki insanlara haber götürürler. Kasaba yerle bir oldu. Canlı namına kimse kalmadı. Geri kasabaya dönün diye haber verirler. Zakirliler ve Danişmentliler geri dönerler. Eymürlüler de deprem yerine giderler ve ölen akrabalarını mezarlara defnederler ve "Madem bura bizim, burada kimsemiz kalmadığına göre, burası bize haram olsun, bu diyara bir daha dönmeyelim, zaten biz malcıyık, malımızın karnının doyduğu yeri

yurt tutarık”, derler. Eymürlü aşireti Binboğa Kasabası’na daha dönmezler. Karacaoğlan’ın ailesi de az önce dedim ya üç kişiler. Bunlar daha çok küçük yaşlarda çocuk iken bunların annesi ve babası meydana gelen depremde ölmüş, iki kız kardeşi ile Karacaoğlan kalmış geriye. Bunların her birini onların bağlı oldukları aşiretlerdeki yakınları yanlarına almışlar ve onlara kol kanat germişler, beslemişler ve büyötmüşler. Kızları Döne’yi amcası, Mihriban’ı ise halası yanına almış. Hasan’ı ise babasının çok samimi olduğu, Mamalı aşiretinden bir keşişin yanına verirler. Bu keşiş her ne kadar kilisede rahiplik yapsa da herkesten gizleyerek Müslüman olan birisidir. Bu kişi Hasan’a Hristiyanlığın ve Müslümanlığın bir çok kuralını anlatmış. Böylece Hasan, hem Hristiyanlığın gelenek ve göreneklerini hem de Müslümanlığın kurallarını iyice öğrenmiş. Hatta bir türküsünde de kendisini besleyip büyöten, delikanlı yapan papazdan; “Mamalı’da ben bir ruhban oğluyum”, diyerek bahsetmiştir. Bu türküsünden hareket ederek Hristiyanların bir kısmı Karacaoğlan’a sahip çıkarlar. Onun isminin aslında İsmail değil de Smayıl olduğunu da ileri sürerler. Karacaoğlan bir türküsünde de; “Arı Türkmendir aslımız” diyerek Türkmen olduğunu adeta haykırmaktadır.

Karacaoğlan, bir kıza sevdalanır. Saz çalmayı kendi kendine öğrenerek yavaş yavaş ilerleme kaydeder. Karacaoğlan’ın esmer ve kısa boylu olduğunu türkülerinden biliyoruz. Sevdalandığı kıza yaktığı türkülerinin birisinde;

“Karac’oğlan der ki ben de akayım”

Akayım da yar bendini yıkayım

Eğil güzel al yanaktan öpeyim

Yanağı gamzeli yar ister gönöl”, demesi kısa boylu olduğunun en güzel delilidir. Esmer tenli olduğunu da;

“Bana kara diyen dilber

Kaşların kara değil mi?

Yüzünü güldüren gelin

Gözlerin kara değil mi?” türküsünün sözlerinden rahatlıkla anlıyoruz. Mahlası bile tek başına yeterlidir esmer olduğunun ispatına.

Karacaoğlan’ın bacısı Döne’yi Feke’nin Farsaklarına, Farsak aşiretlerinden, Gökçeli Köyü’nde ikamet eden Çilingiroğulları (Çingiroğlu) oymağına gelin verirler. Çingiroğulları baba tarafından kan bağı olan bir akrabasıdır. Bu durumunu da Karacaoğlan’ın doğum tarihini ve aşiretini anlatan;

“Karacaoğlan der ki; ünüm duyuldu

Bin on beşte göbek adım koyuldu

Çingiroğlu benim özce soyumdu

Şimdi soyka kaldım garip başıma”

türküsünden anlamaktayız.

Döne’nin küçüğü Mihriban’ı da Haruniye de denilen Düziçi’ne kendi akrabalarından birisine gelin verirler. Karacaoğlan tabi büyür alatoraşan olur. Delikanlı olduğunda, aşiretten ayrılmış. Zaman zaman bunlar konmuşlar, göçmüşler, gelmişler, gitmişler. Karacaoğlan dayılarının oraya yani Bahçe’ye gider. Teyzeleri ve dayıları vardır Bahçe’de. Ana tarafından

ataları orada. Oraya gider, onların yanında kalır. Karacaoğlan orada epey kalır. Dayıları ve diğer akrabaları, “yeğenim seni burdan everek”, derler. Orda evermeye karar verince, derler ki, falancanın filan kızı filancayı Karacaoğlan’a alalım. O zamanın düğün adetlerinde sağdıçlık çok önemli bir yer tutarmış. Karacaoğlan düğün yapmadan önce bir sağdıç bulmak durumunda kalmış. Çünkü sağdıçlık düğünün olmazsa olmazıymış o zamanlarda. Sağdıç, damadın yanında ona sırdaş, hâldaş ve arkadaş olacak ve damada da ölünceye kadar sadık kalacak. Karacaoğlan Bahçe yöresinin insanlarını pek tanımadığı için, birisinin yanına gelerek, “ben sana sağdıçlık yaparım”, demesini beklemiş. Karacaoğlan’ın evleneceği kıza öteden beri sevdalı olan ve Karacaoğlan’ın da gönlünü ve güvenini kazanan bir genç gelip; “ben senin sağdıçın olurum”, demiş. Karacaoğlan da bu kişiyi memnuniyetle kabul etmiş. Karacaoğlan’ın sağdıç gelin adayına müşteri olmasına olmuş ama bu aşıklığını ne kıza söyleyebilmiş ne de bir başkasına. Kalbini de bozmaz, “ben bu kıza müşteri olduyudum ama Karacaoğlan da çok iyi bir arkadaş, onun uçun ben aradan çekileyim, kız Karacaoğlan’ın olsun”, der. Hep içinde saklamış. Tabi ki bir yandan da içinden sevgiyi atması da mümkün olmaz. İşte böyle bir kıza Karacaoğlan’a gelin etmişler. O zamanlar sağdıçlık geleneğinin dışında başka rüsumlar da yani adetlerde varmış. Mesela, gelin baba evinden alınıp yola çıkılırken, gelinin gelişini çabucak haber vermek için, samenler (seğmenler) adeta yarış yaparcasına çok hızlı gelirler imiş. Bazıları da geline söz kesilirken, yahut nişan yapılırken takılan yüzüğü gizliden alarak damada verirler ve ondan bahşiş alırlar imiş. Bu rüsumu yüksük kaçırın denir imiş. Damat da sağdıçıyla gelinin evin içine gireceği kapının üst tarafına dikilir ve gelinin tam gelip de içeri gireceği sırada damattan mihir olarak değerli bir eşya alır imiş. Gelin ile birlikte gelen ve yenge denilen komşusuna da bahşiş verilir imiş. Gelinin yüzündeki duvağı açıp yüzünü damada göstermesiyle düğün son bulur imiş. Karacaoğlan da düğününde tüm gelenek ve görenekleri, rüsumları, harfiyen yerine getirmiş. Düğünü yapıp bittikten sonra Karacaoğlan’ın güzel bir evlilik hayatı olmuş ve mutluluk içinde günlerini geçirip gidiyor imiş.

Karacaoğlan’ı Bahçe’nin insanları çok severler. Çünkü Karacaoğlan orada âşıklık yapmaktadır. Saz çalıp türküler çığırmaktadır. Geleneklere göre düğünlere gidip çalıp söylüyor. Düğüne gelenleri eğlendiriyor. Yine o sene, güz mevsimi gelince düğünler de başlamış memlekette. Karacaoğlan’ın davet edilmediği düğün yok, düğüne davet edilmediği de hafta yoktur. Haftanın birinde oldukça uzak bir köydeki düğüne davet edilir. O da sazını atar omzuna, tutar köyün yolunu. Düğün evinde sazlı sözlü ve hikâyeli türküler çığırmaya başlar. O zamanın düğün rüsumunda, türkü söyleme faslı, akşamleyin kına yakıldıktan sonra olurmuş. Türkü faslı devam ederken, sazının sırma teli durup dururken birden kırılmış. Âşıkların sazının telinin kırılması âşıklık geleneğinde manevi bir işaret, dikkate alınması gereken bir mesajdır. Âşıklar bu gibi olaylara çok dikkat ederler imiş. Bu ilerideki büyük felaketlerin habercisi olabilir imiş. Karacaoğlan’ın sazının sırma teli kırılınca, dinleyicilere; “Bir ara verelim, ben de dışarı çıkıp bir hava alayım”, demiş ve dışarı çıkmış.

Karacaoğlan, vergili Hak ve hakikat âşıklarındanmış. Onun için mesafenin uzaklığı, yakınlığı fark etmez imiş. Çok kısa zamanda evine varmış, kapıyı sessizce açmış, bakmış kine, karısı sağdıç ile beraber yatmış uyumuş.

Sağdıç, Karacaoğlu'nın o hafta çok uzak bir köydeki düğüne gittiğini bildiği için, gecenin ilerleyen vaktinde Karacaoğlu'nın kapısını çalmış. Karacaoğlu'nın hanımı da kapıyı açmış. Karacaoğlu'nın hanımına der kine; "Ben sana bir şey anlatacağım ama bu aramızda sır kalacak", der, o da anlatılacak şeyin mahiyetini bilmeden ve uyku sersemliği ile yemin eder ve onu içeri aldıktan sonra, anlat der. Sağdıç ezile büzüle başlar anlatmaya; "Sen Karacaoğlu ile evlenmeden evvel ben sana sevdalıydım. Bu durumu sana utandığımdan söyleyemedim. Başka kimselere de söyleyemedim", der. Karacaoğlu'nın hanımı; "Ee ne olacak, ben kocaya gittim, benden sana hayır yok", der kadın. Oğlu da; "Yanlış anlama benim sende gözüm yok artık, sen artık anam bacımsın benim, ben de senin kardeşimim, bunu böyle bileceksin ama yalnız ben o zamanlar bir ahdettim idi, çok büyük bir yemin ettim idi ", der. "Nedir bu ahdin", diye sorar Karacaoğlu'nın hanımı. "Ben işte falancanın kızı filancaynan bir yastığa baş koyup bir gece yatmazsam şöyle oluyum, böyle oluyum diye yemin ettiyidim", der. "Bu yeminimin yerine gelmesi için, sennen kardeş bacı gibi bir gece yan yana yatmam lazım, gel Karacaoğlu yokken bu gece yemin işini sona erdirelim ama korkma, kardeş gibi şöyle bir yatağa beraber uzanalım, yatalım bu bana yeter", der. Kadına başka sözler de diyerek nasıl ettiyse kandırır ve ikna eder bir yatakta yatmaya. Bişey yapmayacağına dair söz verdiği için ikna olur kadın. Kadın bu duruma çok üzölmüş. Bu işe razı olmamış ama sağdıç kadına ısrarla ; "Bak, sen benim şimdi bacımsın, seninle bacı kardeş gibi bir yatakta birbirimize sırtımızı döneceğiz, birbirimize dokunmadan öylecene yatacağız", diyerek ısrar etmiş ve kadının bu hususta gönlünü etmiş. Gerçekten de dediğı gibi sırt sırta vererek yatmışlar, öylece de uyuyakalmışlar. Tam da bu uyku anında Karacaoğlu eve gelmiş. İkisini bir yatakta uygunsuz bir şekilde görünce, kan beynine sıçrayan Karacaoğlu ne yapacağını bilememiş. Sadece giderken üşümeyeyim diye üzerine aldığı meşleğini ikisinin üzerine örtmüş. Karacaoğlu, düğüne gitmek için evden ayrılırken meşleğini karısı vermiş imiş. Karacaoğlu düğüne giderken hanımına; "Hanım, hanım hava biraz iyi görünmüyor, şu benim meşlehimi getir", demiş. Meşleh eskiden giyilen pardüso şeklinde bir giyecek imiş. Hanımı götürmüş meşleğini o zaman vermeş imiş Karacaoğlu'na. Karacaoğlu, meşleğini onların üzerlerine örtmeyle hanımıyla sağdıçın bu hâllerinden haberdar olduğunu mesajını vermiş.

Karacaoğlu gene geri düğün evine gelmiş, duvardaki sazını indirip sarı telini kopan telin yerine takmış ve düğüne icabet edenlerle söze ve sohbete sanki hiçbir şey olmamış gibi kaldıkları yerden devam etmeye başlamış. Bir tek farkla, bundan sonraki söyleyeceğı türküler daha öncekilerden biraz olacaktır. Söyleyeceğı türkülerde Karacaoğlu; insanların bazılarının ahde vefadan noksan, sadakatsiz, hercai ve namert olduklarını, bu tiplerin, arkasını döndüğün zaman seni arkadan vuracağını, bunun için de insanoğlunun çiğ süt emdiği için her insana güvenilmeyeceğı mesajını vermektedir. Düğün meclisinde bulunan arif insanlar, Karacaoğlu'nın söylediğı türkülerin içeriğinden, çok önemli bazı şeylerin olduğunu sezinlemişler. Bu haleti ruhiye içerisinde düğün bitmiş. Karacaoğlu, eve dönme niyetinde ama sağdıç ile karısının uygunsuz hâllerini aklından hiç ama hiç çıkaramamış. Eve varıncaya kadar düşünmüş ve kendince bir karara varmış.

Sağdıç ve Karacaoğlu'nın karısı, sabaha karşı uyandıklarında bakarlar kine, Karacaoğlu'nın meşlehi üzerlerinde örtülü. Kadın; "Eyvah Karacaoğlu geldi, bizi böyle gördü, hiçbir şey demeden meşlehi üzerimize örttü ve gitti", demiş. Adam tabi kadının korkusunu yenmesi için, "Yok, o meşleh şuarada duvarda asılıydı. Hava soğuk olduğu için ben aldım ve üşümeyesin diye üzerimize ben örttüm", der. "Karacaoğlu'a meşlehi ben verdim elimle, sen yalan söylüyorsun", der kadın. Delikanlı da; "Karacaoğlu bana lazım olmaz diye geri getirip asmıştır oraya muhtemelen diyerek kadını ikna eder." İkna olmuş gibi gözüke de kadının içerisindeki şüphe gittikçe büyümektedir. Kadın bu kuşkuyu içinden atamaz ve o korkuyla karalara bürünür. Evden dışarı çıkmaz. Ettiği hatadan bin pişmanlık duyar ama nafiye. Elden gelen bir şey yok.

Kadın, Karacaoğlu'nın eve gelmesini bekliyor imiş. Ne zaman eve geleceğini bildiği için korkuyla karışık şüphe içinde Karacaoğlu'ı beklemeye başlamış. Karacaoğlu eve yaklaşmış. Karacaoğlu, o yörenin usul ve adetlerine göre evinin önüne bir muhabbet taşı koydurmuş. Düğünden evine döndüğü zaman, karısıyla muhabbet taşının üstüne oturur, köyde olup bitenlerden haberdar olduktan sonra eve girermiş. Hatta Karacaoğlu'nın karısı, allı pullu elbiseler giyerek, muhabbet taşından oldukça ileride bir yerde Karacaoğlu'ı karşılamış. Çünkü düğünden gelirken Karacaoğlu'a verilen hediyeleri ve sazını alır, laflayarak gelirler ve muhabbet taşının üstüne oturlarmış. Karacaoğlu eve geldiğinde bakmış ki bu defa karısı onu karşılamamış. Bu durumu gören Karacaoğlu, kararını hem tam vermiş hem de çok içlenmiş. Muhabbet taşının üzerine tek başına oturmuş, sazını kara donundan (kılıfından) çıkartarak vefasızlık ve sadakatsizlik yapan karısını kastederek şöyle demiş;

Ablak kuğu, akça kuğu
Dal boynunu eydin bugün
Annacımda salınırken
Tatlı cana kıydın bugün.

Al kınalar yakınırken
Lale, sümbül takınırken
Ben ellerden sakınırken
Sen engele uydun bugün

Boğazında sarı akik
Zülfünü gerdana dökük
Kalbin melul, kaşın yıkık
Dostum neler duydun bugün?

Fani Karac'oğlu, fani
Veren alır tatlı canı
Sevmediğim kara donu
Sen karşımda giydin bugün

Karacaoğlan, bu türküsünü çığırırken, konu komşuları, Karacaoğlan'ın geldiğini anlamışlar ve evlerinin önlerine çıkarak Karacaoğlan'ın çığırdığı türküyü dinlemeye başlamışlar ve Karacaoğlan ile karısının arasında bir şeylerin olduğunu sezinlemişler. Onlar olayın nasıl bir hadiseden kaynaklandığını anlamaya çalışırken, Karacaoğlan türkü çığırmaya devam etmiş. Komşularının bilmediği çok önemli bir hadisenin cereyan ettiğini, kendisinin uzak yerdeki bir köy düğününe gittiği zaman sağdıç ile karısının affedilmez bir suç işlediklerini, bu soysuz insanların nasıl hainlik ettiklerini, kendisine yapılan ihaneti anlatan, yine imalı olarak cahiller anlamasa da arifler anlar mutlaka diyerek, şöyle bir türkü daha çığırmış.

Dinleyin ağalar zamane azgın
Yiğidin başında döner bin kuzgun
Tohumu almış da tarlası bozgun
Yiğit de ne desin day'olmayınca

Nasihat eyledim sözümnden almaz
Nideyim cahildir, hâlimden bilmez
Bu dostluğun senin boyuna kalmaz
Anadan, atadan soy olmayınca

Amana da deli gönül, amana
Kalmadı iyi gün devri zamana
Cevheri de denk ettiler samana
Yük masnıtın bulmaz tay olmayınca

Karac'oğlan daim yiğidi över
Yetişmiş meyveler dalını eğer
Güzelin kıymeti bin altın değer
Netmeli güzeli huy olmayınca

Orada bulunan konu komşusu ve hısım akrabalarıyla çabucak helalleşmiş ve karısına da hiçbir şey demeden çekip gitmiş ve Bahçe'den ayrılmış.